

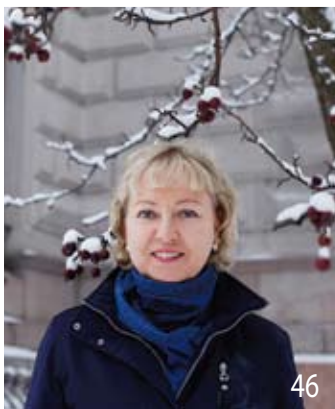
Plutokratia ei kelpaa

12

18

46

Viime syksynä televisiossa näytettiin, kuinka "Vallatkaa Wall Street"-aktivistien keskellä, pienellä korokkeella seisojaksi New Yorkin Columbian yliopiston kuuluisa professori Jeffrey D. Sachs. Tämä sangen suorapuheiseksi muuttunut ekonomisti luki paperistaan mm. suunnilleen näin: "Rikkaat rahoittavat poliitikkojen vaalikampanjoita, ja poliitikot puolestaan säättävät lakeja, joilla heitä verotetaan kevyesti." Ympäröivät aktivistit toistivat kuorossa yhden lauseen kerrallaan. Ällistyttävä luentoasetelma!

Sachsinkin sanoma kiteyttää mainiosti nykyaikaisen plutokratian – rikkaiden vallan – syvimmän olemuksen. 99 vuotta sitten kuolleen mahtipankkiirin J.P. Morganin mielestä "plutokratia on tyrannian kaikkein alhaisin muoto". Nykyajan pohatat eivät käytä ihan samanlaista kieltä, mutta on se vähän kumma, ettei rikkaille alettu puhata kireämpää verotusta ennen kuin sellaiset miljardöörit kuin Warren Buffett ja George Soros ryhtyivät vaatimaan, että heitä verotettaisiin kireämmin.

Tietenkin muutamien viisaiden ja kaukonäköisten raharuhtinaiden takinkäännot viestivät siitä, että he näkevät mielenosoittajien tavoin tuloerojen revenneen liikaa. Tästä ajan hengestä on kuitenkin vielä matkaa siihen, että rikkaiden verotusta Yhdysvalloissa olennaisesti kiristettäisiin. Ainakin republikaanit aikovat estää sen.

Sachsinkin mielestä muutokseen tarvittaisiin kolmas puolue. Voi vain kysyä, miten se saisi ensi töikseen muutettua kampanjarahoituksen sääntöjä. Tilanne onkin varsin lohduton. Toisaalta ovathan kansanliikkeet jopa kaataneet hallitsijoita viime aikoina.

2000-luvulla Suomen tuloerojen kasvu oli kehittyneiden maiden nopeinta. Tie kohti amerikkalaistyylisiä plutokratiaa on vasta alussa, mutta eriarvoisuuden kasvu rapauttaa pohjoismaista hyvinvointivaltiota, jonka faniksi Sachskin on ilmoittautunut. ■

Heikki Taimio

.....

Tiesitkö, että...

Talous&Yhteiskunta -lehden vanhoja numeroita vuodesta 2002 lähtien löytyy pdf-muodossa Palkansaajien tutkimuslaitoksen kotisivuilta osoitteesta www.labour.fi? Tuorein lehti tallennetaan sinne aina pari kuukautta ilmestymisensä jälkeen.